

Educació Física i autisme a Anglaterra

La Gretton School (Anglaterra) és una escola d'educació especial centrada en autisme. Agustí Castillo (col·legiat 11669) va tenir l'oportunitat d'implantar-hi el currículum d'Educació Física. Una experiència que ens acosta a un món poc conegut.

Sempre lligat al món de la gestió i a l'organització d'esdeveniments esportius, el 2009 vaig decidir de fer un canvi de rumb i de vida davant de la previsió de crisi cada vegada més acusada que vivia el nostre país. Després de més de tres anys treballant en l'execució d'esdeveniments esportius de gran format, vaig aventurar-me en un altre país: Anglaterra. La meva primera voluntat era continuar amb programes de gestió esportiva, ja que creia que la meva tasca estava allunyada de les aules. Desconeixia, però, que el nou país em tenia preparada una nova aventura en el marc de l'educació.

Vaig aterrar a Cambridge un fred octubre de 2009 i tot plegat va fer un gir de 360°. Se'm van anar obrint portes d'escoles i progressivament vaig anar desenvolupant atributs i competències clarament identificables en un professor. I cada vegada m'atreia més la possibilitat de canviar les vides d'infants i joves mitjançant la creació de marcs educatius idonis per a cada un d'ells i elles.

GRETTON SCHOOL, LA MEVA SEGONA LLAR

Gretton: recordaré aquesta paraula per sempre. Aquesta escola d'educació especial per a alumnes amb TEA (trastorn d'espectre autista) em va canvi-

ar la vida. Escola concertada de nova creació oberta a final del 2009 per absorbir la demanda creixent de places, disposa d'un sistema educatiu pioner a Anglaterra per a aquest alumnat i un programa de reciclatge professional de gran qualitat.

L'equip de l'escola em va acollir amb els braços oberts i al centre vaig evolucionar a mesura que l'escola creixia. Així, si va començar amb tan sols un alumne, el juliol de 2014, quan vaig plegar, l'escola en tenia més de 70.

Les meves primeres funcions estaven relacionades amb el suport a l'aula i les classes de castellà per als alumnes de més edat. Però fidel als meus orígens amb l'activitat física i observant les necessitats motores dels alumnes, a més del gran benefici que en podien treure, vaig demanar a la Direcció de desenvolupar programes motrius i activitat física de més intensitat per complementar els programes de teràpia ocupacional que l'alumnat ja seguia. I així vaig incorporar-me a les ordres de l'anterior professor d'Educació Física, que al cap de tres mesos em va donar plens poders per tirar endavant el

LA DEFINICIÓ, SEGONS GEC

Trastorn del neuro-desenvolupament que es manifesta des de la primera infància, caracteritzat per un dèficit persistent en les habilitats socials i comunicatives no atribuïble a un retard del desenvolupament i també per patrons de comportament, interessos o activitats restringits i repetitius.

I la vida continua

He acabat el Màster de Formació de Professorat de Secundària i he emprès una iniciativa autònoma sota el nom d'INNCREDU en la qual col·laboro amb diferents empreses, institucions i professionals. Amb aquesta dinàmica professional i gràcies al meu bagatge, intento donar respostes pràctiques a diferents intervencions educatives per a col·lectius, entre els quals també hi ha l'espectre autista. També formo part del programa New Leaders de la Federació Internacional d'Educació Física amb un estudi sobre el grau d'implantació de l'Educació Física de Qualitat als centres educatius, amb la col·laboració, entre d'altres, de la Universitat Ramon Llull i el mateix COPEFC. Finalment, un cop acabada la meva formació, m'agradaria buscar oportunitats per treballar en escoles internacionals a Catalunya o en altres països i gaudir d'una altra de les meves grans passions: viatjar i descobrir món.

currículum de l'escola com a cap del Departament d'Educació Física.

L'AUTISME, EL GRAN DESCONEGUT

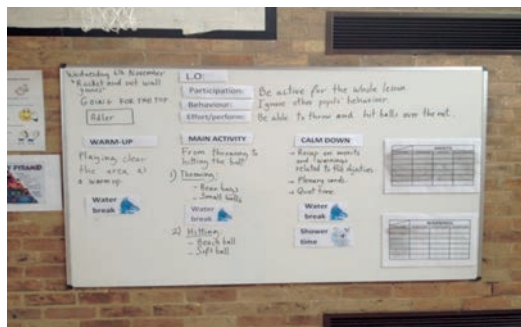
Durant l'estiu de 2011 vaig estar informant-me i buscant la manera d'adaptar el currículum nacional d'Educació Física a la realitat dels alumnes de l'escola. Tenia clar aspectes com la dificultat en la regulació sensorial, la dificultat de relacions socials, la interpretació distorsionada de l'espai, entre tants d'altres. Vaig passar de pensar que senzilles adaptacions curriculars serien suficients a qüestionar-me totes i cada una de les accions dutes a terme arran de les dificultats motrius i sensorials dels alumnes. Tendim a pensar que una mateixa fórmula pot funcionar per a tot el col·lectiu, però els diversos graus d'afectació requereixen una adequació específica a les necessitats de cadascun dels meus alumnes.

La clau va ser entendre que els principis generals d'inclusió d'alumnes amb discapacitat no s'adequava necessàriament a la realitat de l'espectre autista. La varietat de competències socials, de comportament i comunicació que calia considerar, revisar i afrontar diàriament era enorme. Tot plegat, lluny de fer-me defallir, em va empènyer a treballar encara amb més il·lusió i empena. Tenia l'oportunitat de canviar les seves vides i a l'hora posar l'Educació Física on es mereixia. Sense pensar-ho, m'estava convertint en allò que no havia volgut ser mai, professor d'Educació Física. Després de tres anys i mig treballant amb alumnat amb autisme la meua praxis professional va canviar significativament.

Després de les adaptacions curriculars, van venir la creació del Festival d'Esport de l'escola, que tot-hom temia –per les característiques de l'alumnat, però que va ser un èxit rotund–, la promoció de sortides escolars pròpies de l'Educació Física (escalada, tir amb arc, esports d'aventura...) i la generació d'un ambiciós programa d'activitats extraescolars. La modulació sensorial, la interacció intensiva i el lideratge esportiu per a la millora de l'autonomia

Diverses activitats i planificació a la Gretton School.

Els diversos graus d'afectació requereixen una adequació específica a les necessitats de cada alumne

personal van ser els aspectes que vaig treballar de manera més marcada, ja que podien ser fàcilment introduïts en les sessions d'EF.

El meu interès per aquests elements d'intervenció educativa em va portar a dur un programa intensiu de recerca en tres alumnes residents per als meus estudis de certificació del mòdul Enabling Learning, Inclusion & Institutional Development: Understanding Autism in your School, de la Canterbury Christ Church University. De resultes d'aquest estudi va sorgir la publicació *Three specific curricular adaptations and daily interventions towards a high quality PE for Pupils with ASD*, que va resultar clau per establir l'activitat de la qual estic més orgullós: el Youth Leader Award Scheme, programa educatiu que donava l'oportunitat als alumnes de més edat de desenvolupar activitats de lideratge envers els més petits, així com autonomia personal a través de l'activitat física (sortides al gimnàs, amb bicicleta...).

+ info: <http://www.grettonschool.com/>
A Catalunya: <http://www.autisme.com/autisme/www.fecaa.cat>

Agustí Castillo,
col·legiat 11669

EF rEFerents

Lluís Almirall i Meritxell Monguillot

Compromís amb la justícia social

“L'Educació Física forma part inseparable de l'educació continuada i permanent de l'ésser humà, és per això que no s'hauria de limitar a l'àmbit escolar”, diu convençuda Merche Ríos.

EF.— Una premissa interessant...

Que es pot justificar perquè, tot i estar centrada en el desenvolupament de conductes motrius, l'Educació Física no s'oblida dels aspectes cognitius, comunicatius, expressius, socials i afectius que s'han de continuar potenciant en la persona al llarg de la vida adulta..

EF.— ¿La inclusió és un element clau que s'ha de tenir en compte en el procés educatiu?

Sens dubte. La inclusió és una manera d'entendre l'escola i el dret de tot l'alumnat a l'educació compartint les mateixes escoles i aules. Té a veure amb el “viure junts i juntes”, eliminant les desigualtats i evitant l'exclusió. Per aquesta raó és tan important que prolifereixi el moviment d'escola inclusiva.

EF.— ¿L'Educació Física és una matèria inclusiva?

L'Educació Física és molt paradoxal, o bé pot fer aflorar les capacitats de tot l'alumnat sense excepció o bé pot ser una de les matèries més segregadores del currículum. Les barreres per a la participació i l'aprenentatge, que van des de la formació del docent a la mateixa organització escolar, entre d'altres, són molt nombroses...

EF.— Com podem, doncs, contribuir des de l'Educació Física al moviment de l'escola inclusiva?

Per començar, entenent l'educació inclusiva i la funció social del centre escolar des d'un plantejament comunitari que en comporti implícitament la transformació i la del seu context, a fi d'adequar

MERCHE RÍOS HERNÁNDEZ

Doctora en Ciències de l'Educació, és professora a la Facultat de Formació del Professorat de la UB. Té una llarga experiència amb col·lectius en risc d'exclusió social des del 1979 (discapacitats, centres penitenciaris, malalts mentals, toxicòmans...). Coordina crèdits de lliure elecció d'activitat física adaptada de la UB i des del 2003 impulsa accions a Nicaragua amb l'ONG Pedagogia Sense Fronteres. Coordina el programa municipal d'esport i discapacitat de l'IBE (Ajuntament de Barcelona).

Ha publicat nombrosos articles, i entre els seus textos destaca el *Manual de Educación Física Adaptada al alumnado con discapacidad* (Ed. Paidotribo).

Qualsevol
alumne és
educable en
un entorn
convencional,
sense
discriminacions

i millorar la resposta educativa a la diversitat, tot reconeixent-la i no assimilant-la..

EF.— Quines serien les primeres passes en aquesta direcció?

Tenir en compte la premissa que qualsevol alumne/a és educable en un entorn convencional, sense discriminacions de cap mena; basar-se en la igualtat i en la democràcia i entendre la diversitat com un valor que cohesiona el grup i ofereix millors possibilitats d'aprenentatge. Però per aconseguir-ho hi ha d'haver un canvi a nivell pedagògic, adreçat a introduir en les nostres sessions l'aprenentatge cooperatiu i així assegurar la participació de tothom sense excepcions.▶

+ info: <http://projecte-referents.blogspot.com.es/>

Cop d'ull al currículum d'Educació Física per a l'ESO

El Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, és el document on trobareu el vigent currículum d'Educació Física per a 1r i 3r d'ESO d'aquest curs.

El canvi més important d'aquest nou currículum és la inclusió de **vuit competències de la matèria**, organitzades en quatre dimensions (dues competències per dimensió) que hauran de ser assolides per l'alumnat en acabar l'etapa. Aquestes vuit competències apareixen, a més, graduades en tres nivells de consecució. El nivell 1 considera assolida la competència a un nivell mínim acceptable i el nivell 3 a un nivell màxim excel·lent. Les quatre dimensions es corresponen als blocs de continguts tradicionals de l'educació física: **1) activitat física saludable, 2) esport, 3) activitat física i temps de lleure i 4) expressió i comunicació corporal**. Per tal d'avaluar cada competència, el professorat haurà de programar una activitat d'avaluació que permeti valorar els diferents nivells d'assoliment.

Els **criteris d'avaluació** són l'element curricular clau, ja que informen del que l'alumnat ha d'acabar fent en finalitzar cada curs. De fet, són com objectius específics que concreten determinats aprenentatges vinculats a les competències de la matèria. Tot i que el currículum no estableix la relació entre criteris i competències, aquesta és una de les operacions bàsiques que el professorat haurà de fer en concretar la programació de cada curs.

Des d'un punt de vista quantitatiu, es visualitzen massa criteris per curs. Gairebé no hi ha hores per aconseguir-los tots. Seria preferible menys criteris (els més importants) i que el professorat pogués complementar-los en funció del context del seu centre. Tenint en compte que l'educació física té dues hores setmanals de classe (unes 70 hores al llarg de tot el curs), pràcticament podríem establir que el professorat haurà de destinar de mitjana quatre sessions per a assolir cada criteri. Això obligarà a agrupar criteris que tinguin una certa afinitat per donar coherència al programa.

Des d'una perspectiva qualitativa, el 41% dels criteris de tots quatre cursos corresponen a la dimensió **d'activitat física saludable** i estan orientats a dissenyar un pla de treball de la condició física i a consolidar tota una sèrie d'hàbits saludables.

Les dimensions d'esports i d'activitat física en el temps de lleure tenen un 21% dels criteris cada una, destinats a assolir les competències que tenen a veure, d'una banda, amb la resolució de situacions tàctiques i el desenvolupament dels valors (dimensió esport) i, d'altra, amb el gaudi i la planificació d'activitats en el lleure (dimensió activitat física i temps de lleure).

Finalment, el 17% dels criteris restants van dirigits a assolir les dues competències sobre expressió i comunicació corporal, una orientada a la comunicació corporal i l'altra a activitats amb suport musical.

Dr. Carles González Arévalo,
professor del
Departament d'Educació
Física de l'INEFC-Centre
de Barcelona
Col·legiat núm. 10241

Healthyland o Salutlàndia, premi TIC

El 10 de juny passat es van lliurar els premis als guanyadors del V Concurs Bones Pràctiques TIC del Consorci d'Educació de Barcelona. En la nova modalitat intercentres, el projecte Healthyland, amb la participació de l'Institut Vall d'Hebron, Escola Virolai, Escola Pérez Iborra i Escola Mare del Diví Pastor, i amb els nostres companys Meritxell Monguillot, Carles Zurita, Lluís Almirall i Carles González com a impulsors, juntament amb els seus alumnes, va ser el guanyador. El projecte col·laboratiu Healthyland està estructurat en tres situacions d'aprenentatge i cadascuna ha estat concebuda tenint en compte els criteris d'avaluació prescriptius per a 2n curs

Alumnes i companys col·legiats guardonats

d'ESO. A partir dels criteris d'avaluació s'han formulat els objectius d'aprenentatge per a cada situació. ▀

+ info: <http://goo.gl/AQCQh4>

I+D+i en Educació

Isaac J. Pérez-López és professor del Departament d'Educació Física i Esportiva de la Universitat de Granada, i ja en vam parlar en el número 30 del *Docusport-La Revista* com a Referent en aquesta mateixa secció. Ara en presentem una altra idea suggeridora, a partir d'una sigla que té molta tirada i que va exposar al II Congrés Nacional d'Activitat Física Saludable organitzat per la Universitat de Jaén.

En la seva comunicació *Experiència d'aprenentatge versus Assignatura: el model I+D+i en Educació*, hi exposa que l'Educació Física (però també l'educació en general) actualment no aconsegueix la valoració curricular ni social que hauria de tenir. Com a aspecte determinant, s'ha de considerar que el professorat no acaba d'incidir de manera positiva en l'alumnat.

El seu punt de vista sobre el cas és que el professor ha de recuperar el compromís emocional amb la seva tasca, però també fer una aposta real i decidida per un nou model que s'ajusti més encertadament amb les demandes i les necessitats del grup classe que té davant seu.

Després de quinze anys d'experiència, que és el bagatge que pot esgrimir Isaac J. Pérez-López, el seu plantejament vol assolir una veritable transformació de l'alumnat conferint a l'ensenyament el caràcter d'experiència d'aprenentatge, és a dir, més enllà de la perspectiva convencional com a assignatura. I per això aposta pel que denomina model I+D+i en Educació.

LA REALITAT

Oferim tot seguit un tast de les idees que conté la seva comunicació. Des de la televisió, especialment, l'assignatura d'Educació Física es mostra amb un estereotip que la infravalora socialment, la simplifica excessivament i l'allunya de la finalitat que es proposa des del currículum oficial, i amb l'afegit que el docent que la imparteix és merament "pràctic, acrític i intel·lectualment desvalorat".

LES BASES

La millora de la qualitat de l'ensenyament de la matèria i la revaloració de la professió, doncs, reclama recuperar el compromís emocional del professor.

Però aquesta situació serà difícil de posar en pràctica si aquest no està convençut de les possibilitats que té l'àrea d'educació física en l'educació integral dels alumnes.

Cal avançar en un plantejament que converteixi la formació en una experiència d'aprenentatge. És a dir, els educands han d'entendre la seva formació com una experiència d'aprenentatge. I els educadors han de tenir com a finalitat no pas ensenyar (des del mer concepte tradicional), sinó fer que els alumnes aprenguin.

El professor ha de passar de ser un simple transmissor de continguts a convertir-se en un guia, un potenciador o mediador en l'aprenentatge de l'alumnat. Ha de posar l'accent en la importància que significa descobrir el gust per aprendre, i afavorir el potencial personal dels alumnes.

LA PROPOSTA

Si habitualment I+D+i és una fórmula econòmica, el professor andalús creu en el model de classes Interessants + Divertides + implicació afectiva.

- **Interessants**, útils, tendint a fer que l'alumnat tingui la sensació de sentir-se més competent, perquè la dinàmica que es plantegi li estigui reportant els recursos o les competències necessàries per satisfer els seus objectius, la qual cosa el farà sentir-se més autònom i que estarà aprenent a aprendre.
- **Divertides**, atractives, o sigui tractant d'acostar la realitat dels estudiants a l'aula, a manera de "ganxo", per bé que sense caure en un "relativisme lúdic" en què tot valgui.
- **Implicació afectiva** és el darrer element d'aquest plantejament, i resulta la clau de l'èxit educatiu, des del qual es poden desplegar els altres elements.

En conjunt, la idea que batega darrera d'aquesta proposta, és que no hi ha aprenentatge útil si no fa més bones persones i, com s'indicava la tardor de l'any passat des d'aquestes mateixes pàgines, per aconseguir-ho, els professors d'Educació Física tenim, entre d'altres, la nostra matèria, l'assignatura de la felicitat. ■

Més informació a la secció d'Educació "Referents" del *Docusport-La Revista* núm. 30

+ info: <http://goo.gl/ro5429>

Calella 2016, vila europea de l'esport

Des del 2001, Europa té una capital europea de l'esport. I darrere seu vénen les ciutats, mentre que les viles se situen com a tercer nivell expansiu de promoció i reconeixement de l'esport al continent.

Fundació ACES Europe

Va néixer el 1999 amb l'objectiu de promoure l'esport entre tots els ciutadans de la Unió Europea, especialment entre els nens, la gent gran i les persones amb discapacitat. Així, demana a les ciutats nominades que compleixin cinc objectius: gaudir de l'exercici físic, mostrar voluntat per aconseguir els objectius proposats, enfortir el sentiment de pertinença a la comunitat, aprendre del joc net i millorar la salut. (aceseurope.eu)

Si aquest 2016 la capital europea de l'esport és Praga, capital de Txèquia, i a l'Estat espanyol tenen el reconeixement de ciutat de l'esport Gijón, Las Rozas (Madrid) i Melilla, entre d'altres d'Itàlia, Eslovènia, Lituània, Bulgària, Eslovàquia, Portugal, França, el Regne Unit i els Països Baixos, pel que fa a les viles europees de l'esport aquest 2016 també cal esmentar Calella, la localitat catalana del Maresme.

Per al municipi costaner serà una experiència que en el cas català ja han viscut les ciutats de Lleida (2008), Castelldefels (2013) i Badalona (2015) i com a viles de l'esport: el Pont de Suert (2012), Alp (2014) i Banyoles (2015).

L'IMPULSOR

La xarxa de localitats vinculades amb l'esport a Europa és impulsada per la Fundació ACES Europe, que treballa amb la Comissió Europea tot promovent la tasca que duen a terme els municipis en matèria esportiva.

Aquesta distinció va ser lliurada a Calella el novembre passat a la seu del Parlament Europeu a Brussel·les, consistent en la certificació pròpiament i una bandera identificadora. D'aquesta manera es

va obrir una gran oportunitat de treball en xarxa, així com possibilitar l'intercanvi d'experiències amb altres municipis europeus.

VISIBILITAT

Com manifestava l'alcalde de Calella, Montserrat Candini, en conèixer el reconeixement: "És un gran honor per a la ciutat de Calella poder tenir aquesta distinció, que permetrà internacionalitzar més la nostra ciutat, com a destinació que promou el turisme i especialment el turisme esportiu, a partir de la cohesió social". Sens dubte, un plus de visibilitat que en aquest cas aporta l'esport. ▶

El Llibre blanc de l'esport legisla la matèria esportiva a la UE després del Tractat de Lisboa (2007)

BENEFICIS

- Reconeixement internacional
- Més visibilitat
- Posar en valor les polítiques esportives de la ciutat
- Participar en la xarxa esportiva més gran de ciutats/viles a Europa
- Compartir experiències entre les ciutats membres
- Participar en els diversos congressos i conferències que es duren a terme enguany
- Augmentar i millorar les polítiques esportives
- Tenir l'oportunitat de participar en subvencions de la UE juntament amb altres ciutats